

Господарське право; господарсько-процесуальне право

УДК 346.6

Перегудова Юлія Андріївна

студентка

Інституту підготовки кадрів для органів юстиції

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перегудова Юлия Андреевна

студентка

Інститута підготовки кадрів для органів юстиції України

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Perehudova Yulia

Student of the

Institute for Training for Judiciary of the

Yaroslav Mudryi National Law University

Науковий керівник:

Швидка Тетяна Ігорівна

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри господарського права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Научный руководитель:

Швыдкая Татьяна Игоревна

кандидат юридических наук,

ассистент кафедры хозяйственного права

Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого

Scientific director:

Shvudkaya Tatyana

Candidate of Legal Sciences, Assistant of the Department of Economic Law

Yaroslav Mudryi National Law University

**ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОГО
КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ
ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БАНКОВСКОГО
КРЕДИТОВАНИЯ В УКРАИНЕ
ECONOMIC AND LEGAL REGULATION OF BANKING LENDING IN
UKRAINE**

Анотація. Дана стаття присвячена питанню господарсько-правового регулювання банківського кредитування в Україні. В дослідженні детально аналізується зміст, структура та правова природа банківського кредитування, основні проблеми та можливості їх усунення. Визначено основні закони та підзаконні нормативно-правові акти, які є основою регулювання банківського кредитування. Наведено узагальнену характеристику окремих елементів банківського кредитування в Україні як у взаємодії між собою так і банківською системою кредитування в цілому. Досліджено класифікації різних вчених у визначенні правової природи кредиту. Відмежовано банківський кредит від інших кредитних відносин, а саме цивільно-правового договору позики та комерційного кредитування. Окреслено основні принципи банківського кредитування. Розмежовано поняття «кредит» та «позика». Автором наведено моделі кредитної системи та основні види банківського кредитування. Проаналізовано зарубіжний досвід банківського кредитування, основні схеми погашення кредиту. Досліджено специфічні ознаки безвідсоткового кредитування. Наведено порівняльну характеристику ануїтетної та класичної схеми погашення кредиту. Визначено сучасну роль банківського кредитування, порядок реалізації та запропоновано деякі перспективи для подальшого вдосконалення, які першочергово будуть спрямовані на підтримку та стабільність банківської системи, а також захист інтересів клієнтів.

У підсумку запропоновано ряд заходів, які спрямовані на вдосконалення банківського кредитування. Особливу роль у подоланні недоліків відіграє прийняття змін до чинного законодавства України, використання закордонного досвіду країн з розвинутою ринковою економікою, створення механізму кредитування з урахуванням індивідуальних потреб позичальника, врахування особистої кредитоспроможності.

Ключові слова: *банківське кредитування, банк, кредит, позика, кредитування, банківські установи.*

Анотація. *Данная статья посвящена вопросу хозяйственно-правового регулирования банковского кредитования в Украине. В исследовании подробно анализируется содержание, структура и правовая природа банковского кредитования, основные проблемы и возможности их устранения. Определены основные законы и подзаконные нормативно-правовые акты, которые являются основой регулирования банковского кредитования. Приведена обобщенная характеристика отдельных элементов банковского кредитования в Украине во взаимодействии между собой так и системой кредитования в целом. Исследованы классификации различных ученых в определении правовой природы кредита. Отделено банковский кредит от других кредитных отношений, а именно гражданско-правового договора займа и коммерческого кредитования. Определены основные принципы банковского кредитования. Разграничены понятия «кредит» и «заям». Автором приведены модели кредитной системы и основные виды банковского кредитования. Проанализирован зарубежный опыт банковского кредитования, основные схемы погашения кредита. Исследованы специфические признаки беспроцентного кредитования. Приведена сравнительная характеристика аннуитетной и классической схемы погашения кредита. Определено современную роль банковского кредитования, порядок реализации и*

предложены некоторые перспективы для дальнейшего совершенствования, которые в первую очередь будут направлены на поддержку и стабильность банковской системы, а также защита интересов клиентов.

В итоге предложен ряд мер, направленных на совершенствование банковского кредитования. Особую роль в преодолении недостатков играет принятие изменений в действующее законодательство Украины, использование зарубежного опыта стран с развитой рыночной экономикой, создание механизма кредитования с учетом индивидуальных потребностей заемщика, учета личной кредитоспособности.

Ключевые слова: банковское кредитование, банк, кредит, заем, кредитование, банковские учреждения.

Summary. This article is devoted to the issue of economic and legal regulation of bank lending in Ukraine. The study analyzes in detail the content, structure and legal nature of bank lending, the main problems and possibilities for their elimination. The basic laws and subordinate legal acts, which are the basis of regulation of bank lending, are determined. The generalized characteristic of separate elements of bank lending in Ukraine is presented in the interaction between themselves and the banking system of lending as a whole. The classification of different scholars in determining the legal nature of the loan is investigated. Bank loans are separated from other credit relations, namely, a civil-law loan agreement and commercial lending. The basic principles of bank lending are outlined. The notion of «credit» and «loan» is distinguished. The author presents the models of the credit system and the main types of bank lending. The foreign experience of bank lending, main schemes of repayment of a loan is analyzed. Specific features of interest-free lending are investigated. The comparative description of the annuity and classical scheme of repayment of a loan is given. The present role of bank lending, the order of implementation and some prospects for further improvement, which will be

focused on the support and stability of the banking system, as well as the protection of clients' interests, are defined.

As a result, a number of measures are proposed to improve bank lending. Particular role in overcoming the disadvantages is the adoption of changes to the current legislation of Ukraine, the use of foreign experience of countries with a developed market economy, the creation of a mechanism for lending taking into account the individual needs of the borrower, taking into account personal creditworthiness.

Key words: *bank lending, bank, credit, loan, lending, banking institutions.*

Постановка проблеми. Аналізуючи масштабний характер сучасних банківських інститутів особливого значення набуває удосконалення національного законодавства й переорієнтування його до міжнародних стандартів і практики Європейського Співтовариства.

На відміну від багатьох розвинених країн регулювання банківського кредитування в Україні перебуває на перехідному етапі та не отримало достатнього рівня розвитку. На законодавчому рівні досі не врегульовано поняття «кредит», а також відсутня єдина класифікація кредитів.

Тривалий процес переходу управління всією банківською системою від адміністративно-командних методів до економічних значно посилив її роль та зумовив необхідність врахування потреб клієнтів кредитного ринку, а також спрямовуватися на досягнення більш ефективної реалізації депозитної та кредитної політики. Однак з таким переходом не відбулося покращення стану позичальників. Актуальним є вирішення нерегульованих питань з вибору схеми погашення кредиту позичальником та наслідки які породжуються для нього.

Сучасний процес становлення та розвитку кредитування, як складової фінансової справи є обов'язковою умовою для якісного функціонування суб'єктів господарювання всіх форм власності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наявність прогалин у нормативному регулюванні в сфері банківського кредитування потребує досить значного наукового дослідження та практичного удосконалення в цій сфері. Проблемні питання економічних властивостей кредиту, а також відсутність єдиної концепції щодо визначення кредиту породжує неабиякий інтерес у науковців та практиків.

Дослідженню з питань кредитування в банківській діяльності була присвячена численна кількість наукових та теоретичних досліджень розроблених юридичними та економічними науками. Аналіз економіко-правової проблематики кредитування зазначено у працях таких вчених як Н. Версаль, Т. Дорошенко, Г.Климко, А. Мороз, В. Лагутін.

Аналіз досліджень і публікацій вказує на те, що дослідники особливо акцентують свою увагу на правових режимах банківських операцій, а також на ролі та місці банківського права у правовій системі в цілому.

Провідною метою дослідження є визначенні ролі, структури та відносин кредитування, а також чинників які забезпечують ефективність кредитування та функціонування його різних форм та видів в майнових відносинах України. Кінцевою метою даного дослідження є аналіз характеристики кредиту і кредитних відносин, виявлення та вирішення основних проблем, тенденції розвитку та їх законодавче врегулювання. Дослідивши нормативно-правові акти та наукову літературу розкрити розбіжності в тлумаченні терміну «кредит», його основні ознаки, проаналізувати класифікацію кредитів, а також визначити правовий зміст поняття банківський кредит та його найважливіші ознаки, виявити специфічність кредитних угод та принципів механізму кредитування, встановити роль правових засобів в структурі організаційного впливу на кредитні відносини.

Сформулювати теоретичні висновки й пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства відповідно до потреб

сьогодення, дати рекомендації по вирішенню найважливіших проблем правових форм і видів кредитування.

Актуальність даної теми полягає у тому, що в умовах становлення національних ринкових відносин, кредитування сьогодні набуває важливого значення, що підтверджується величезною зацікавленістю з боку багатьох вчених до дослідження господарсько-правового регулювання кредитних відносин в Україні. В умовах сучасної економічної ситуації та аналізі особливостей розвитку ринкової системи господарювання важливість даного питання обумовлює розглянути відносини кредитування в правовому, економічному та соціальному аспекті. За нинішніх умов необхідним стає дослідження структури механізму кредитування та пов'язаних з цим структурних перетворень в національній економіці.

Стрімкий процес інтеграції залишає також відкритим питання входження національних банків до світової банківської системи. Такий процес потребує структурних перетворень національного законодавства до вимог європейського права, тому відповідним предметом цього дослідження є нормативно-правові акти, які є основою регулювання кредитних відносин в Україні, а також наукова література з даної тематики.

Виклад основного матеріалу. Ядром кредитної системи України є банки, які виступають як покупці, так і продавці грошових коштів. Сучасний перехід кредитної системи на ринкові відносини вимагає від банківської системи не тільки запровадження нових механізмів, а й нових більш ефективних методів регулювання економіки країни. Інфляційні процеси породжують різке збільшення числа комерційних банків та їх відділень (філій), діючі методи вже стають неприйнятними, а тому слід спиратися на країни із більш розвинутою ринковою економікою.

Базисом для правового регулювання діяльності банківського кредитування є Закон України «Про банки та банківську діяльність», Цивільний кодекс у якому банківському кредитуванню присвячено ст. 380-385 та Господарський кодекси України, який регулює відносини комерційних банків між собою а також між комерційними банками та клієнтами, а також інші нормативні актів, спрямовані на регулювання кредитної діяльності(акти Національного банку України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства Фінансів України). Крім того, в положеннях Закону України «Про банки і банківську діяльність» зазначено, що кожний комерційний банк, відповідно та встановлених нормативних актів НБУ, видає нормативний документ у вигляді правил, процедур, інструкцій щодо надання кредитів [2].

Прагнення України вийти на світовий рівень успішного функціонування банківської системи є неможливим без вивчення світового досвіду в організації діяльності кредитних організацій. У країнах з розвинутою економікою, банки виконують безліч операцій працюючи з широкою клієнтурою. Так, комерційні банки США є базовою ланкою кредитної системи, на яку припадає не менше 35% суми активів всіх фінансових установ країни. До того ж у США успішно функціонують різні за розмірами кредитні установи, у кожної з якої є свій сегмент ринку. Крупні орієнтовані на корпоративний бізнес, дрібні на малі та середні підприємства. Таким чином, лише на прикладі Америки вже можна спостерігати, що чим розгалуженіша структура банківських та кредитних установ, тим це ефективніше для розвитку як загального бізнесу в країні, так і економіки в цілому [7, с.136-138].

В більшості випадків, операції кредитування здійснюють банки та небанківські фінансово-кредитні організації, які реалізують операції з кредитування. Відповідно до положень Закону України «Про банки і банківську діяльність» банком названо юридичну особу, що має виняткове

право на підставі ліцензії НБУ здійснювати такі операції: залучати до вкладів грошові кошти фізичних та юридичних осіб, розміщати названі кошти від свого імені на власних умовах і на власний ризик, відкривати й вести банківські рахунки фізичних та юридичних осіб. Кредитно-банківська система є найвагомим сегментом фінансової системи держави, до якої належать державний бюджет, податкова система, фінанси окремих галузей народного господарства, державне страхування, казначейство та його органи, різні фонди [2].

Конституція України закріпила основу банківського кредитування. Так, у ст. 92 Основного закону йдеться про те, що виключно законами України встановлюються засади щодо створення і функціонування фінансового, кредитного, грошового та інвестиційних ринків на території України. А у ст. 100 зазначається, що лише за Радою Національного банку України закріплюються повноваження розробляти основні засади грошово-кредитної політики та здійснювати контроль за її проведенням [4].

Світова практика визначає дві основні моделі кредитної системи, проєвропейську, на яку орієнтована Україна та проамериканську. Проєвропейська модель орієнтована на банківський сектор, який є основним місцем обороту кредитних ресурсів. Що стосується проамериканської моделі, основою її функціонування ж є ринок цінних паперів. Суттєві зміни у банківському секторі кардинально впливають на ринок кредитних ресурсів та на фінансову систему України загалом. Саме тому, протягом останніх років було прийнято значну кількість нормативно-правових актів та підзаконних нормативних документів, що за своїм спрямовані на якісне поетапне регулювання кредитних відносин. Актуальним залишається питання дослідження правової природи банківського кредиту. Закон України «Про банки та банківську діяльність» розглядає кредит як будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги

боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів [2].

А. Мороз у своїх наукових працях надав визначення кредиту як економічним відносинам, які виникають між кредитором і позичальником з метою одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення у певний строк та зі сплатою відсотків. У свою чергу В. Лагутін визначив кредит, як економічні відносини між кредитором і позичальником з метою надання останньому позики, користування нею та її повернення. У своєму тлумаченні вчений вважає, що у відносинах кредитування відсотки не сплачуються [6].

На сьогоднішній банківський кредит є провідною формою кредиту, однак поряд з ним існує ще кредит, який надається небанківськими фінансовими установами. У своїй діяльності банк в ролі посередника може бути одночасно позичальником (одержання позик та міжбанківських кредитів) та кредитором (при наданні клієнтам різних видів кредиту).

Необхідним є зазначити, що у зв'язку з неврегульованістю терміну «кредит», його часто ототожнюють з «позикою», що не є вірним. Розглянемо спільні та відмінні риси. На відміну від кредиту, де боржнику надаються лише кошти, у позиці, між суб'єктами економічних взаємовідносин можуть передаватися кошти, майно або товар. Такий договір зазвичай не містить положень про відсотки, які зобов'язаний сплатити боржник, а також термін повернення. За договором кредиту, обов'язково зазначається термін повернення коштів, періодичність, а також виплата винагороди кредитору у вигляді процентів.

Від інших кредитних відносин, зокрема цивільно-правового договору позики та комерційного кредитування банківське кредитування, відрізняється, по-перше, тим, що головним джерелом кредитування банка є запозичені грошові кошти. Кошти, що надаються комерційними банками

своїм клієнтам за економічним призначенням, поділяються на: цільові та споживчі. Цільові кредити передбачають використання отриманих коштів виключно на конкретні цілі (кредит на авто, іпотека). Оформлення споживчих кредитів передбачає отримання позичальником коштів для задоволення особистих потреб (товари, послуги) [8].

По-друге, характерною ознакою договору банківського кредитування є відплатний характер. Позичальник користуючись грошима сплачує за це відсотки банку впродовж встановленого календарного строку. Окрім цього на позичальника накладається сплата відсотків згідно із правилами затвердженими постановою правління НБУ. За договором позики сплата відсотків не визначається законодавцем істотною умовою, а може бути передбачена договором.

По-третє, здійснюючи власну діяльність банки можуть приймати заставу, гарантію іншого банку, поручительство або зобов'язання які усталені банківською практикою для забезпечення своєчасного повернення кредиту.

Світова банківська практика не надає єдиної класифікації банківських кредитів. Зазвичай різноманітність форм залежить від історичного розвитку самої країни, її традицій, рівня економічного розвитку країни, утверджених способів надання й погашення позичок.

На думку українських вчених Н. Версаль та Т. Дорошенко класифікація форм кредиту здійснюється залежно від об'єкта (товарна, грошова) та суб'єкта кредитних відносин (банківські або кредити небанківських фінансово-кредитних установ). Відомий вітчизняний вчений Г. Климко у своїх працях виділяє, такі форми кредиту: банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний та споживчий [5, с. 8-11].

Можна також зазначити, що кредити можна класифікувати за строком: короткострокові (до 1 року), середньострокові (до 3 років), довгострокові (понад 3 роки). Залежно від забезпечення: забезпечений

заставою (майном, цінними паперами (ломбардний кредит)); іншим забезпеченням (поручительство); гарантованим (банком або майном третьої особи); незабезпеченим (бланковим, що надається надійним клієнтам на короткостроковий термін). Залежно від методів надання кредити поділяють на: а) разові; б) відповідно до кредитної лінії; в) за потребою; г) гарантійні (обумовлені датою надання). Та інші класифікації кредитів, надані відомими вченими [1, с. 265-266].

Найперспективнішим видом банківської позики є кредитна лінія. Банк надає позику позичальнику відповідно до укладеного договору в межах встановленого ліміту та в обумовлені строки. За кредитною лінією клієнт може у будь-який момент отримати позику без оформлення кредитних документів.

За методом погашення кредити поділяють на такі, що погашаються водночас, у розстрочку, достроково (вимога кредитора або заява позичальника), з регресією платежів або після обумовленого періоду (місяць, рік). Часто банківські позики, що погашаються водночас, називають прямою, оскільки сума заборгованості має бути погашена повністю на кінцеву дату.

Розстрочка передбачає погашення основної суми боргу рівними частинами протягом певного періоду. Цей метод є більш привабливим для позичальників, оскільки не обтяжує їх, на відміну від погашення водночас.

Особливої уваги привертає такий метод погашення кредиту як «безвідсотковий» або «у розстрочку». Здавалося оформлення безвідсоткового кредиту є найвигіднішим рішенням для позичальника, ніякої щомісячної процентної ставки і штрафних санкцій. Слід зазначити, що на законодавчому рівні банкам заборонено видавати кредити без відсотків, тому використовують або позику під 0,01% або розстрочку. Відповідь на це питання можна розглянути на прикладі отримання безвідсоткового кредиту в магазинах побутової техніки. Банк надає

позичальнику кошти на купівлю ноутбука вартість якого двадцять тисяч гривень. Укладаючи договір купівлі позичальник навіть не здогадується, по-перше, що вже у сумі вартості техніки включені відсотки які є прямим доходом банку [3].

По-друге, у тексті договору для клієнта завжди є незначні витрати, але прибуткові для кредитора, наприклад: інтернет-банкінг, смс або щомісячна комісія. Такий вид кредитування є найбільш популярним серед клієнтів банків, оскільки більше половини позичальників не орієнтуються у специфічності такого кредиту, а банки не зацікавлені розкривати всі підводні камені такого кредитування.

Світові банки все менше звертаються до вимог забезпечення. Цікавим з цього питання є проаналізувати досвід європейських країн щодо методів погашення кредиту. Для республіки Польща повернення кредитів стало більше питанням моралі аніж економічним. Замість традиційних засобів забезпечення, на позичальника впливає соціальне середовище. Оскільки, як-що позичальник не повертає кредит, за нього це роблять інші громадяни, які за нього поручилися. Зарубіжні банки надають позичальникам можливість вибору гнучких варіантів погашення кредитів. Наприклад, популярним методом за кордоном є Balloon loan, за цією схемою погашення кредитів відбувається невеликими частинами протягом кредитного періоду та більшою сумою після закінчення терміну погашення боргу [7, с.137].

Потреба в захисті інтересів банків передбачає низку обов'язкових законодавчих вимог до банків. Банківські установи зобов'язані при наданні кредитів дотримуватись основних принципів кредитування, а також здійснювати перевірку кредитоспроможності позичальників та наявності забезпечення кредитів. Банкам заборонено встановлювати необґрунтовану плату за користування кредитними коштами, а саме: надавати кредити під процент, ставка якого є нижчою від процентної ставки за кредитами, які

бере сам банк, та процентної ставки, що виплачується ним по депозитах. Винятком з цього імперативу може бути лише здійсненні такої операції банку не буде завдано збитків [3].

В контексті даного дослідження необхідним є розглянути більш практичне питання, особливо для позичальників. Оскільки банківські кредити отримуються на основі принципу поворотності, у цьому аспекті позичальник зацікавлений у виборі найбільш сприятливої для нього схеми погашення кредиту. Як правило, існують дві схеми: класична та аннуїтетна.

Класична схема полягає у тому, що відсотки нараховуються лише на залишок тіла кредиту, тому розмір перших щомісячних платежів буде більшим, порівняно з останніми місяцями. Аннуїтетна схема презюмує однаковість розміру платежу протягом усього терміну погашення кредиту, але в цій ситуації навпаки, в перші місяці у складі платежу будуть переважати відсотки, то в останні – тіло кредиту. Одразу треба зазначити, що перевагою аннуїтетної схеми є фіксований розмір платежу. Це означає, що позичальник точно знає яку суму він повинен внести в банк. Використання некласичної форми є зручним вирішенням для планування доходів та видатків з вашого бюджету. Аналіз практичної діяльності установ банків вказує, що перевагу аннуїтетній схемі надають позичальники які беруть кредит на значну суму, доходи яких не дозволяють отримати цей же кредит при класичній схемі, тому що перші платежі є досить обтяжливими порівняно з аннуїтетною формою погашення.

Щодо недоліків аннуїтету, то, по-перше, це неможливість зменшити щомісячні витрати шляхом погашення тіла кредиту наперед. У більшості випадків, дострокове погашення кредиту не впливає на суму щомісячного платежу, на що слід звернути увагу позичальникам. Оскільки сума дострокового погашення переноситься на погашення останніх платежів за графіком погашення кредиту.

Перевагою класичної схеми є постійне зменшення розміру щомісячного платежу, внаслідок чого знижується фінансове навантаження на позичальника. Класична схема буде вигідна тим, хто не може бути стовідсотково впевнений у своїх доходах, особливо якщо планується позика на великий термін кредитування, то більш вигідною буде саме класична схема.

Основним недоліком класичної схеми, безумовно є великий розмір платежів в перші місяці погашення кредиту. Оскільки для позичальника вони можуть стати особливо обтяжливими.

На основі вищевикладеного, можна зробити висновок, що ануїтетний метод погашення кредитної заборгованості є вигідним тільки у випадку наявності стабільного доходу та оформлення позики на невеликий строк.

Висновки. Сучасний майновий обіг, становлення різних видів підприємницької діяльності, що особливо важливо в умовах розвитку ринкової економіки не можливо уявити без кредитних відносин. У результаті аналізу кредитних теорій, а також наукових досліджень, встановлено, що на даний момент грошово-кредитна система України має вирішити цілий ряд проблем поставлених перед нею.

Недостатнє законодавче регулювання призводить до обмеженого використання кредитних механізмів. Відповідно до Стратегії інтеграції України до ЄС необхідно якнайшвидше застосовувати досвід європейських країн у національному законодавстві. В умовах інтеграції необхідним є створення прозорої банківської системи. Першочергово, необхідна детальна законодавча конкретизація схем погашення кредиту, та реальні наслідки для позичальника. Необхідним є тлумачення специфічності безвідсоткових кредитів, розширення інформації про додаткові витрати позичальників (інтернет-банкінг, смс, щомісячні платежі), які є прямим доходом банків.

Вважаємо, що прозорість щодо надання банківських продуктів не стане запорукою до зацікавлення потенційних клієнтів, однак позичальник буде повністю проінформований про зацікавлені ним банківські послуги, що у подальшому зможе мінімізувати ризики для самих банків.

Аналізуючи закордонний досвід банківського кредитування, необхідним є посилити аналіз фінансового стану клієнта, зважаючи на низьку кількість надійних позичальників. Вважаємо, що банкам треба звернути увагу на нові методи погашення кредиту, починаючи із правосвідомості позичальників. Для ефективної діяльності доцільно збільшити строки погашення кредитів та поступово переорієнтовувати банки з короткострокових кредитів на середньострокові та довгострокові, що стануть основою національної економіки.

Таким чином, для ефективної діяльності комерційних банків необхідно змінювати традиційні підходи до кредитування та звернути увагу на зарубіжні кредитні технології. Необхідним є застосовувати індивідуальний підхід до кожного позичальника, залежно від його доходів та доцільності потреб у кредиті.

Література

1. Господарське право: навч. посіб. для підготовки до іспитів / В.С. Мілаш. - 5-те вид., змін. - Харків: Право, 2018. – 338 с.
2. Закон України «Про банки та банківську діяльність» / Верховна Рада України./Відомості Верховної Ради України. - 2001. - №5. - 6 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Закон України «Про споживче кредитування» / Верховна Рада України / Відомості Верховної Ради України. - 2017. - №1 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>

4. Конституція України / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України / 1996. - №30 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
5. Наукова стаття «Форми кредиту: Сучасні тенденції», канд. екон. наук, доц., Н. Версаль / Науковий вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка. – 2007 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/versal-n-credit-forms-modern-tendencies_14464.pdf
6. Нечипоренко А.А Економічна суть банківського кредиту та кредитних відносин / Innovative views in to the future-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf>
7. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду здійснення кредитних операцій банку / Сабіліна Н.В., Кривеженко В.В // БізнесІнформ. – 2012. - №7. - С.136-138 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Juli/Downloads/binf_2012_7_37.pdf
8. Цивільний кодекс України / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №40-44.

References

1. Hospodarske pravo: navch. posib. dlia pidhotovky do ispytiv / V.S. Milash. - 5-te vyd., zmin. - Kharkiv: Pravo, 2018. – 338 s.
2. Zakon Ukrainy «Pro banky ta bankivsku diialnist» / Verkhovna Rada Ukrainy./Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2001. - №5. – 6 [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Zakon Ukrainy «Pro spozhyvche kredytuvannia» / Verkhovna Rada Ukrainy / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. - 2017. - №1 [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>

4. Konstytutsiia Ukrainy / Verkhovna Rada Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy / 1996. - №30 [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
5. Naukova stattia «Formy kredytu: Suchasni tendentsii», kand. ekon. nauk, dots., N. Versal / Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka. – 2007 [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/versal-n-credit-forms-modern-tendencies_14464.pdf
6. Nechyporenko A.A Ekonomichna sut bankivskoho kredytu ta kredytnykh vidnosyn / Innovative views in to the future-2017 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf>
7. Analiz vitchyznianoho ta zarubizhnoho dosvidu zdiisnennia kredytnykh operatsii banku / Sabilina N.V., Kryvezhenko V.V // BiznesInform. – 2012. - №7. - S.136-138 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: file:///C:/Users/Juli/Downloads/binf_2012_7_37.pdf
8. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy / Verkhovna Rada Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. - 2003. - №40-44.